

RZADOWA POMOC DLA PRZEDSIĘBIORCÓW W KRYZYSIE

**Przyspieszenie działań legislacyjnych
na skutek COVID-19**

W obliczu panującej pandemii COVID-19 oraz dotkliwych skutków, jakie się z nią wiążą dla przedsiębiorców, w dniu 26 marca 2020 r. do Sejmu skierowano rządowy projekt ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (dalej jako „ustawa”). W ustawie przewidziano określone narzędzia wsparcia dla podmiotów wymagających podjęcia względem nich niezwłocznych działań naprawczych. Podmiotami udzielającymi pomocy są: Ministerstwo Rozwoju („MR”) oraz Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. („ARP”). Wsparcie jest dedykowane głównie małym i średnim przedsiębiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Co do zasady są to podmioty, które spełniają przesłankę przedsiębiorcy zagrożonego niewypłacalnością w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo restrukturyzacyjne lub przedsiębiorcy niewypłacalnego w rozumieniu art. 11 ustawy – Prawo upadłościowe. W zależności od skali problemu oraz fazy działań naprawczych – wsparcie może być udzielone w następujących formach: (1) pomoc na ratowanie, (2) tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, (3W) pomoc na restrukturyzację. »

Foto: Elvira

Szybkie uchwalenie ww. ustawy jest konieczne, ponieważ w przeciwnym wypadku podmioty objęte postępowaniami restrukturyzacyjnymi po prostu upadną. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 3. tzw. Tarczy Antykryzysowej 2.0, którą Sejm uchwalił 16 kwietnia 2020 r. przedsiębiorcy objęci postępowaniem restrukturyzacyjnym są pozbawieni możliwości ubiegania się o wsparcie przewidziane w Tarczy 2.0 (pożyczki, gwarancje, poręczenia itp.).

Pomoc na ratowanie

Pomoc na ratowanie służy udzieleniu pilnego wsparcia, w celu utrzymania bieżącej płynności finansowej przedsiębiorcy. Udzielenie rzeczony pomocy ma dać podmiotowi gospodarczemu niezbędny czas do opracowania planu restrukturyzacyjnego umożliwiającego przezwyciężenie trudnej sytuacji finansowej. Względnie – w przypadku niekorzystnych prognoz finansowych dla dalszej kontynuacji przedsiębiorstwa – dodatkowy zastrzyk gotówki pozwoli na przygotowanie likwidacji działalności

gospodarczej. Innymi słowy, pomoc na ratowanie ma stanowić doraźne wsparcie dla przedsiębiorcy w kryzysie umożliwiające opracowanie wdrożenia dalszych działań. Przedmiotowe wsparcie jest udzielane wyłącznie w formie pożyczki, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Przedsiębiorca jest zobowiązany do uzasadnienia wysokości wnioskowanej pomocy w świetle prowadzonej podstawowej działalności operacyjnej. Pomoc na ratowanie nie może zostać bowiem przeznaczona na intensyfikowanie działalności, czy też rozpoczęcia nowej. Szczegółowy wzór pozwalający wyliczyć wysokość maksymalnej pożyczki zawarto w art. 15 ust. 2 ustawy.

Warunkiem udzielenia pożyczki jest ustanowienie na rzecz podmiotu jej udzielającego stosownego zabezpieczenia. Ustawodawca przewidział w ustawie otwarty katalog zaopieczniających, obejmujący: hipotekę, zastaw cywilny lub rejestrowy, cesję wierzytelności, oświadczenie o poddaniu się egzekucji w myśl art. 777 § 1 pkt 4-6 k.p.c., weksel własny in blanco. Przy tzw. zabezpieczeniach rzeczowych, przedsiębiorca musi posiadać majątek trwały, z kolei pozostałe

dwa stanowią „furtkę” dla tych, którzy go nie mają. Brak terminowego zwrotu pożyczki oznacza wszczęcie egzekucji przez Skarb Państwa, w tym możliwość skorzystania z ww. zabezpieczeń, chyba że złożono wniosek o którąś z dwóch dalej idących form wsparcia.

Tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne

Ta forma wsparcia jest dedykowana wyłącznie mikro-, małym i średniemu przedsiębiorcy, którzy potrzebują wsparcia przed rozpoczęciem działań stricte restrukturyzacyjnych, natomiast sam proces będą już w stanie przeprowadzić samodzielnie.

Procedura uzyskania omawianej pomocy jest uwarunkowana wdrożeniem przez przedsiębiorcę uproszczonego planu restrukturyzacji. Celem planu jest przedstawienie działań naprawczych, obejmujących: wdrożenie, zmianę podjąć po udzieleniu tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego. Dokument musi zostać zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw gospodarki lub ARP. Do formy oraz sposobu wyliczenia wysokości proponowanej pomocy stosuje się

analogiczne zasady, jak przy pomocy na ratowanie. Zatem wsparcie udzielane jest wyłącznie w formie pożyczki, która musi zostać zabezpieczona przez wnioskodawcę w sposób gwarantujący podmiotowi jej udzielającemu zwrot pożyczonych środków. Istotną różnicę stanowi jednak okres, na jaki jest udzielana pożyczka. Maksymalny okres wsparcia wynosi 18 miesięcy. Istnieje jednak możliwość przedłużenia terminu zwrotu do dnia udzielenia jeszcze dalej idącego środka pomocowego.

Pomoc na restrukturyzację

Ostatnia przewidziana ustawą forma pomocy stanowi z pewnością najbardziej rozbudowany instrument wsparcia ingerujący znacząco w strukturę przedsiębiorstwa. Pomoc na restrukturyzację jest przeznaczona dla przedsiębiorców, którzy – w przeciwnieństwie do podmiotów korzystających z tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego – nie byliby w stanie samodzielnie przeprowadzić procesu restrukturyzacyjnego.

Przedsiębiorca jest zobligowany do przedstawienia we wniosku o udzielenie pomocy alternatywnego scenariusza (stanowiącego element planu restrukturyzacyjnego), który będzie musiał zostać wdrożony w przypadku braku udzielenia mu rzeczony pomocy. Scenariusz ten może zakładać sprzedaż przedsiębiorstwa, jego zorganizowanej części lub poszczególnych aktywów w ramach postępowania likwidacyjnego lub postępowania upadłościowego. Prawodawca wychodzi z założenia, że dla gospodarki lepsze jest udzielenie pomocy przedsiębiorcy ze środków publicznych, niż jego upadłość czy likwidacja. Dlatego też pomoc na restrukturyzację musi realizować cel w postaci zapobieżenia trudnościom społecznym lub przewyższenia niedoskonałości rynku, w sytuacji gdy bez tej pomocy nie będzie możliwe przywrócenie przedsiębiorcy długookresowej zdolności do konkurencyjności na rynku.

Warunkiem udzielenia pomocy na restrukturyzację jest realne wniesienie przez przedsiębiorcę wkładu własnego służącego finansowaniu kosztów restrukturyzacji. Wkład własny może mieć postać środków własnych pochodzących od właścicieli przedsiębiorstwa lub jego wierzycieli. Wkładem mogą być również inne środki pochodzące na warunkach rynkowych. Wkład własny nie może jednak pochodzić z udzielonego wcześniej wsparcia (w przypadkach gdy przedsiębiorca korzystał już z pomocy na ratowanie lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego). Z wyłączeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, wkład

własny musi wynieść co najmniej 50% w całości kosztów restrukturyzacji.

Kolejnym warunkiem udzielenia pomocy na restrukturyzację jest zastosowanie przez przedsiębiorcę środków wyrównujących zakłócenia konkurencji na rynku. Do środków tych zaliczyć można sprzedaż określonych aktywów, zmniejszenie udziału przedsiębiorcy na rynku, czy też ułatwienie wejścia na rynek innym przedsiębiorcom. Celem tych środków jest zminimalizowanie ewentualnych zakłóceń na rynku spowodowanych udzieleniem przedsiębiorcy dodatkowej pomocy ze środków budżetu państwa.

Pomoc na restrukturyzację obejmuje szerszy wachlarz instrumentów udzielanej pomocy. Poza pożyczką, możliwe jest jej udzielenie m.in. w formie objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym, objęcia obligacji, konwersji pożyczki, udzielonej jako pomoc na ratowanie lub jako tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, na udziały lub akcje przedsiębiorcy.

Obowiązkiem przedsiębiorcy jest opracowanie i wdrożenie planu restrukturyzacyjnego. Co istotne, plan nie może opierać się wyłącznie na restrukturyzacji zobowiązań, ani co do zasady przewidywać naprawy przedsiębiorstwa poprzez realizację nowych inwestycji, ale również musi polegać na reorganizacji samego przedsiębiorstwa. W tym względzie konstrukcja rzeczony planu przypomina plan restrukturyzacji dłużnika w postępowaniu sanacyjnym. Tam bowiem realizacja przynajmniej części planu dopiero umożliwia zwołanie zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem – a więc spełnienie celu postępowania restrukturyzacyjnego.

Podsumowanie

Mając na uwadze obecnie panującą sytuację związaną z COVID-19, projektowane zmiany należy oceniać pozytywnie. Ich skuteczność będzie jednak uzależniona w dużej mierze od puli środków w budżecie państwa na dofinansowanie przedsiębiorców oraz od sprawności rozpatrywania wniosków przez urzędników ministerstwa lub ARP. Każdy bowiem dzień bez otrzymanego wsparcia może prowadzić do nieodwracalnych zmian w zakresie płynności przedsiębiorstwa. Podkreślenia wymaga okoliczność, że o pierwszeństwie udzielanej pomocy będzie decydowała kolejność prawidłowo złożonych wniosków. Tutaj więc na przedsiębiorcach będzie spoczywał obowiązek rzetelnego przygotowania wszystkich wymaganych ustawowo dokumentów, by nie narażać się na przedłużanie procedury, koniecznością uzupełnienia wniosków. ■

Bartosz Sierakowski

Radca Prawny i Wspólnik
Kancelaria Zimmerman i Wspólnicy sp. k.
<https://www.zimmerman.com.pl/>

O AUTORZE:

Bartosz Sierakowski specjalizuje się w prawie upadłościowym i restrukturyzacyjnym oraz postępowaniu cywilnym. Ma doświadczenie w reprezentacji klientów w procesach cywilnych i gospodarczych oraz w postępowaniach administracyjnych i sądowoadministracyjnych. Brał udział w licznych transakcjach dotyczących nabycia i zagospodarowania nieruchomości. W Kancelarii Zimmerman i Wspólnicy sp. k. kieruje pracami zespołu ds. postępowania sądowych i administracyjnych oraz postępowań egzekucyjnych. Bartosz Sierakowski z sukcesem reprezentował klientów przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sędem Najwyższym, Naczelny Sąd Administracyjny oraz Trybunałem Konstytucyjnym. Prowadził szkolenia dla przedsiębiorców i instytucji finansowych z zakresu postępowania upadłościowego, restrukturyzacyjnego i egzekucyjnego. Wykłada prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe na studiach podyplomowych na Uczelni Łazarskiego w Warszawie. Jest także autorem licznych artykułów z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz prawnych aspektów reprivatyzacji. Ukończył prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 2007-2010 współpracował z kancelarią Dr Krystian Ziemiński & Partners oraz Kancelarią Rady Prawnego Tomasza Wierzwickiego. W okresie 2010-2011 pracował w Kancelarii Soltyśki Krawiec & Szlejak na stanowisku prawnika w Dziale Nieruchomości i Inwestycji Budowlanych. Z Kancelarią Zimmerman i Wspólnicy związany od 2011 roku. Jest członkiem Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych. Włada biegle językiem angielskim.